

Î N C H E I E R E

8 august 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul:

Tatiana Vieru

judecătorii:

Maria Ghervas

Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Anatolii Jurcov,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Anatolii Jurcov
împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea
încălțării dreptului la judecarea cauzei în termen rezonabil și repararea prejudiciului
moral,

împotriva deciziei din 22 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost
respins apelul declarat de Anatolii Jurcov și s-a menținut hotărârea din 31 octombrie
2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani,

c o n s t a t ă :

La 10 iulie 2017 Anatolii Jurcov a depus cerere de chemare în judecată împotriva
Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălțării dreptului
la judecarea cauzei în termen rezonabil și repararea prejudiciului moral.

Pe parcursul examinării cauzei în fond, reclamantul Anatolii Jurcov a depus o
cerere de concretizare a acțiunii, în motivarea căreia a invocat că împreună cu
Valentina Jurcov s-a adresat Procuraturii orașului Rezina cu cerere, privind intentarea
urmăririi penale în baza semnelor constitutive ale componentelor de infracțiuni
prevăzute de art. 151 – 152, art. 166¹, Cod penal, în privința administrației și medicilor
Penitenciarului nr. 17, Penitenciarului nr. 13 și Penitenciarului nr. 16.

Neprimind răspuns în termenul prevăzut de lege, în temeiul art. 299¹ – 299² Cod de
procedură penală s-a adresat cu plângere procurorului ierarhic superior, însă și aceasta a
fost lăsată fără răspuns.

Dat fiind faptul că cererile sale nu au fost examinate, Anatolii Jurcov s-a adresat în
baza art. 313 Cod de procedură penală judecătorului de instrucție a Judecătoriei Rezina
cu plângere, însă deoarece toți judecătorii raportori desemnați ai Judecătoriei Rezina au
fost în imposibilitate de a participa la examinarea plângerii enunțate, prin încheierea din
26 august 2016 a Colegiului Penal al Curții Supreme de Justiție a fost admisă cererea
înaintată de președintele interimar al Judecătoriei Rezina, Balan Andrei, privind

strămutarea plângerii depuse de către Anatolii Jurcov în ordinea art. 313 Cod de procedură penală, cu desemnarea judecării acesteia în fond de Judecătoria Orhei.

Anatolii Jurcov a susținut că plângerea sa înregistrată în cadrul Judecătoriei Orhei la 1 septembrie 2016, a fost examinată cu emiterea încheierii judecătorului de instrucție abia la 12 aprilie 2017, adică peste 6 (șase) luni sau 270 de zile, ceea ce este inadmisibil. Totodată, a indicat că potrivit încheierii vizate, plângerea depusă în condițiile art. 313 Cod de procedură penală a fost admisă, fiind obligată Procuratura raionului Rezina de a examina plângerea lui Jurcov Anatolii, cu emiterea ordonanței în temeiul art. 274 Cod de procedură penală.

Din considerentul că încheierea în cauză nu a fost executată, dânsul s-a adresat din nou în temeiul art. 299¹, 299² Cod de procedură penală procurorului or. Rezina, dar întrucât nu a primit nici un răspuns, s-a adresat judecătorului de instrucție, de la care nu a primit nici un răspuns.

În opinia reclamantului, prin acțiunile atât a procurorului în Procuratura Rezina, cât și a judecătorului de instrucție i-a fost încălcat dreptul la examinarea cererii în termenul legal, fapt ce i-a cauzat prejudicii morale, motiv pentru care a fost sesizată instanța de judecată cu prezenta cerere de chemare în judecată.

Reclamantul Anatolii Jurcov a solicitat inclusiv în urma concretizării acțiunii constatarea încălcării dreptului său la examinarea în termen rezonabil a plângerii sale din 1 septembrie 2016 și încasarea din contul statului în beneficiul său a prejudiciului moral în sumă de 12 000 euro (f.d.3,17-18).

Prin hotărârea din 31 octombrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, cererea de chemare în judecată depusă de către Anatolii Jurcov a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Pentru a hotărî astfel, instanța de fond a conchis că în cadrul soluționării plângerilor depuse de către Anatolii Jurcov în temeiul art. 313 Cod de procedură penală, reclamantului nu i-a fost lezat dreptul la examinarea cauzei în termen rezonabil. Aceasta deoarece apreciind comportamentul instanței de judecată rezultă cert că pe parcursul judecării cauzei nu au fost depistate întârzieri inexplicabile, amânări neîntemeiate, ședințele de judecată fiind stabilite la intervale scurte de timp, uneori chiar de câteva zile, cu atât mai mult că din informațiile specificate în raportul motivat prezentat instanței, necontestate de participanții la proces, instanța nu a relevat la caz forme de comportament dolosiv din partea procurorului care ar fi fost tolerate de instanța de judecată.

Totodată, instanța de fond a relevat că în speță nu poate fi interpretată drept o tergiversare repartizarea repetată a plângerii mai multor judecători. Or, la caz existau temeiuri justificate care împiedicau participarea acestora la examinarea cauzei, iar în același timp, examinarea cererii privind strămutarea pricinii de la Judecătoria Rezina la o altă instanță de judecată egală în grad a parcurs mai multe etape care justifică perioada de timp parcursă: expedierea dosarului de la Judecătoria Rezina la Curtea Supremă de Justiție; expedierea dosarului de la Curtea Supremă de Justiție la Judecătoria Orhei.

În concluzie, prima instanță a concluzionat că la caz nu poate fi reținut argumentul reclamantului că perioada de examinare a litigiului este una excesivă, iar încălcarea termenului rezonabil a fost generată de conduita instanțelor naționale, fiind ignorate dispozițiile art. 313 alin. (4) Cod de procedură penală. Or, depășirea termenului legal de

10 zile de examinare a plângerii, prevăzut de art. 313 alin. (4) Cod de procedură penală, nu poate fi echivalată cu încălcarea termenului rezonabil de examinare a cauzei, care implică aprecierea criteriilor precum comportamentul participanților la proces, conduita instanței judecătorești și a autorităților relevante, importanța procesului pentru cel interesat (f.d.84,88-93).

Prin decizia din 22 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Anatolii Jurcov și s-a menținut hotărârea din 31 octombrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani.

În consolidarea soluției adoptate, instanța de apel a concluzionat că prima instanță a examinat cauza sub toate aspectele, stabilind cu certitudine raportul juridic litigios, circumstanțele de fapt, caracteristicile și legea materială ce guvernează raportul juridic. De asemenea, în cadrul judecării cauzei, instanța de judecată a creat participanților la proces, condiții obiective și echitabile, pentru exercitarea drepturilor și obligațiilor procedurale, fapt ce se încadrează în asigurarea dreptului părților la un proces echitabil, garantat și asigurat prin art. 6 al Convenției Europene pentru Apărarea a Drepturilor Omului.

Pe cale de consecință, instanța de apel a conchis că concluzia primei instanțe despre necesitatea respingerii ca neîntemeiată a cererii de chemare în judecată este justă, ea având la bază cumulul dovezilor administrate în cadrul dezbaterilor judiciare, cărora le-a fost dată aprecierea juridică cuvenită, conform cerințelor art. 130 Cod de procedură civilă.

Invocând netemeinicia și ilegalitatea deciziei enunțate, la 21 mai 2018 Anatolii Jurcov a contestat-o cu recurs, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri, prin care cererea de chemare în judecată depusă să fie admisă în sensul declarat.

În susținerea recursului s-a indicat că, la examinarea cauzei instanțele de judecată inferioare au interpretat eronat normele de drept material, nefiind constatate și elucidate pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei.

La fel s-a indicat că, la caz, actele judecătorești sunt ilegale și neîntemeiate și care urmează a fi casate, deoarece în speță cauza greșit a fost examinată în absența sa, contrar pct. 51 – 52 din Hotărârea Guvernului Republicii Moldova cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnați nr. 583 din 26 mai 2006, care expres prevede accesul la informație al deținuților.

În atare împrejurări, instanța de apel nu a asigurat respectarea principiului disponibilității în drepturi a părților la proces. Or, recurentul–reclamant a fost privat de posibilitatea de a-și formula, argumenta și dovedi poziția procesuală în cadrul procesului de judecată.

În susținerea opiniei enunțate, se reiterează și prevederile art. 6 CEDO, care stipulează că, orice persoană are dreptul la judecarea cauzei „în mod echitabil”, ceea ce implică, inclusiv, o procedură contradictorie și egalitatea armelor ale părților litigante. Respectarea principiului egalității armelor presupune că fiecare parte trebuie să obțină o posibilitate rezonabilă de a-și prezenta cauza într-o situație egală în raport cu adversarul său, astfel încât între părți să se mențină un echilibru corect. Aceste principii includ și dreptul părții de a fi reprezentată în proces de către o persoană calificată în domeniul dreptului, cu atât mai mult că legislația procesuală națională declară acest drept.

La caz, consideră că aceste rigori ale legislației lipsesc, fapt ce impune admiterea recursului, cu casarea deciziei și a hotărârii primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărâri sub aspectele sus – menționate.

În rezultat, instanțele de judecată s-au eschivat de la exercitarea obligației impusă prin lege, de înfăptuire a actului de justiție, au examinat superficial circumstanțele cauzei, nu au intrat în esența litigiului și nu au apreciat toate circumstanțele și probele existente ale cauzei, pronunțând hotărâri neîntemeiate de respingere a acțiunii (f.d.130).

La 3 iulie 2018 în adresa intimatului Ministerul Justiției al Republicii Moldova a fost expediată copia recursului declarat de Anatolii Jurcov cu înștiințarea despre necesitatea depunerii a referinței (f.d.137), însă intimatul nu și-a exercitat dreptul procedural și nu a depus referință în termenul stabilit de lege, motiv pentru care admisibilitatea recursului s-a dispus în lipsa acesteia.

Conform art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 22 martie 2018 (f.d.118), însă date care ar confirma recepționarea acesteia de către recurent la dosar lipsesc, motiv pentru care instanța de recurs consideră că recursul declarat la data de 21 mai 2018 (f.d.130), este în termen.

Examinând temeiurile recursului declarat de către Anatolii Jurcov, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul inadmisibil.

În favoarea concluziei enunțate se invocă următoarele argumente.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține, că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, completul colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că

instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85).

Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (a se vedea Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de către Anatolii Jurcov, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Anatolii Jurcov.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Tatiana Vieru

judecătorii

Maria Ghervas

Nicolae Craiu